

doorkiesnr.:
uwe brief van:
uwe kenmerk:
ons kenmerk:
datum:
onderwerp:

020-4877111

Gemeente Landsmeer

Postbus 1
1120 AA Landsmeer
Raadhuisstraat 1
1121 XC Landsmeer

Tel. 020 - 487 71 11
Fax 020 - 482 60 91
E-mail gemeente@landsmeer.nl
Website www.landsmeer.nl

GS/BT

24 oktober 2017

Gezamenlijk advies gemeentesecretaris en Ondernemingsraad Bestuurlijke toekomst en vervolgstap ambtelijke samenwerking Landsmeer oktober 2017

College van burgemeester en wethouders Landsmeer
Raadhuisstraat 1
1121 XC Landsmeer

Geachte College,

Op 18 mei 2017 heeft de gemeenteraad van Landsmeer een motie aangenomen waarin het college opdracht krijgt verschillende toekomstscenario's te onderzoeken. Inmiddels liggen er twee aanvullende rapporten en heeft de gemeenteraad gesproken met de Gedeputeerde Van der Hoek. Het College zal een bestuurlijk standpunt formuleren in een advies aan de gemeenteraad. Ondernemingsraad, Managementteam en gemeentesecretaris brengen hierover hun advies uit aan het College.

Zorgvuldig besluitvormingsproces bestuurlijke toekomst

Eerst kwam in de loop van 2013 de Toekomstvisie 2025 ("Ruimte voor Kwaliteit") tot stand. College en raad stemden in met een proces van oriëntatie op de bestuurlijke toekomst vanwege de bestuurskracht in de regio (zogenaamde niveaus 2 en 3), de kwetsbaarheid van de organisatie en de kwaliteit van de dienstverlening. Dit was in lijn met ons ambtelijk (pre-)advies, waarin werd aangegeven dat de ambtelijke organisatie te kwetsbaar was geworden om op dezelfde voet door te gaan. Op 17 december 2015 nam de raad na een zorgvuldig en participatief proces het wilsbesluit tot een ambtelijke samenwerking (te lezen als fusie) met Waterland, Oostzaan en Wormerland.

Inspanningen tussen wilsbesluit 2015 en raadsmotie 2017

Sinds december 2015 is er hard gewerkt door zowel College, raad als ambtelijke organisatie om het wilsbesluit handen en voeten te geven. In diverse gremia en op diverse niveaus vonden gesprekken, bijeenkomsten en debatten plaats om de haalbaarheid van uitvoering van het wilsbesluit te inventariseren en om ervaringen op te doen.

Ook ambtelijk hebben we in dit verband bepaald niet stilgezeten. In 2015 is het organisatieontwikkelplan "Anders met elkaar vooruit, onze ontdekkingsreis" gemaakt, met daarin veel ideeën van medewerkers. Er zijn projecten opgepakt om als Landsmeer-organisatie op eigen kracht door te ontwikkelen en daarmee goed voorbereid te zijn op toekomstige ontwikkelingen. Er is onder andere extra geïnvesteerd in opleidingen.

We zijn ook naar samenwerkings- en fusiegemeenten gegaan om ervaringen en inspiratie op te doen als het gaat om bestuursfilosofie, moderne dienstverleningsconcepten en Het Nieuwe Werken. Wat wel of niet digitaliseren of fysiek vanuit gemeentehuis aan dienstverlening organiseren, zelfsturende teams etc. Dit zijn cruciale succesfactoren gebleken in o.a. Zuidwest-Fryslân, Molenwaard en Hollands-Kroon. Wat ons is opgevallen, is dat enerzijds door bestuurlijke fusies de bestuurskracht

Dit papier is minder milieubelastend

na verloop van tijd daadwerkelijk is toegenomen. Anderzijds zien we ambtelijke samenwerkingen zonder bestuurlijke fusie steeds vaker vastlopen omdat de nodige harmonisatie- en integratievraagstukken (beleid en uitvoering; bestuurlijke ondersteuningsprocessen) ontbraken en de governance (meerdere besturen) de werkwijze bemoeilijkte. Diverse evaluatierapporten in den lande geven dat helder aan.

De samenwerkingsagenda Zaanstreek-Waterland in het bijzonder en de regionale samenwerking in bredere zin is de afgelopen tijd verder ontwikkeld. In september 2016 zijn er in de regio vijf concrete, kansrijke samenwerkingsprojecten met de omliggende gemeentelijke organisaties (Waterland, OVER-gemeenten en Edam-Volendam) gestart op het gebied van ICT-beveiliging en big data, juridisch, P&O en Omgevingswet (zgn. G5-projecten). Wormerland (en daarmee de OVER-organisatie) trok zich na een half jaar terug. Daarmee kwamen de projecten automatisch in een ander daglicht te staan.

Ondanks alle inspanningen in Landsmeer en de regio Zaanstreek-Waterland constateren wij dat het niet haalbaar is gebleken om succesvolle, concrete stappen te zetten in de richting van implementatie van het wilsbesluit van de Landsmeerse gemeenteraad. Wij achten het een grote mate van realiteitszin dat er afgelopen 4 maanden door het bestuur nader onderzoek is verricht.

Inzichten uit recente onderzoeksrapporten

Wij hebben kennis genomen van de rapporten 'Landsmeer, zelfbewust kiezen' en de SWOT 2017. Bovenop het vele materiaal dat er al lag, vinden wij dit zinvolle, aanvullende feiten en analyses. Zij geven een compleet en actueel beeld, die wij herkennen. Wij zijn van mening dat de uitkomsten van de rapporten vragen om een grondige, bestuurlijke bezinning, zowel bij het College als de raad.

Grote kwetsbaarheid in organisatie duurt te lang voort

Nieuwe ontwikkelingen zoals de samenwerkingsagenda Zaanstreek-Waterland (MRA noord), de toenemende participatievraagstukken, dienstverleningsplan en de voorbereidingen op de omgevingswet trekken in de praktijk van alle dag een zware wissel op onze organisatie. Daardoor komt onze kwaliteit en capaciteit sterker onder de druk te staan, met alle risico's van dien. De medewerkers, veelal eenpitters (en deels parttimers), werken dagelijks bevoegd en hard aan meerdere taken tegelijk: aan de onverminderd hoge ambities van het bestuur (raad en college), wensen van en veranderende verhouding t.o.v. de inwoners en de samenwerkingsnoodzaak in de regio. Als in deze situatie één medewerker wegvalt kunnen daardoor cruciale zaken terstond niet meer uitgevoerd worden. Onze kwetsbaarheid is inmiddels onverantwoord groot geworden. Daarom komen tot de volgende 4 adviezen aan het College.

Advies 1: zet duidelijke vervolgstap door intensivering ambtelijk samenwerking

Waar we als organisatie behoefte aan hebben, is duidelijkheid. Deze kan er komen door ambtelijk een heldere, concrete vervolgstap te zetten. Wij houden er rekening mee dat de bestuurlijk-politieke besluitvorming, over hoe verder binnen Landsmeer en de omliggende gemeenten in de regio, niet binnen een paar maanden duidelijk is vanwege bovengenoemde bezinning. Dat is wat ons betreft ook overkomelijk, mits er op korte termijn al wel ambtelijk iets gaat gebeuren. Wij roepen op tot daadwerkelijke intensivering van de ambtelijke samenwerking. Dat op een manier die bestuurlijke scenario's in de toekomst nog voldoende ruimte bieden. Dat kan als we er geen structuur- of vorm kwesties van maken, maar op de inhoud de meerwaarde van samenwerking gaan realiseren. Dit vergt inspanningen die wij het liefst in één keer goed doen en afstemmen met ambtelijke partners waarin wij vertrouwen hebben dat we over en weer wat voor elkaar kunnen betekenen.

Advies 2: start bredere samenwerking met Waterland

Voor de keuze met wie wij willen gaan samenwerken, zijn de volgende overwegingen belangrijk.

Wij hebben zelf ervaren dat de OVER-gemeenten een onrustige en minder stabiele organisatie is. Het terugtrekken uit de 5 samenwerkingsprojecten en de wijze waarop dit heeft plaatsgevonden hebben wij als onprettig ervaren en dat heeft discontinuïteit in de voortgang van samenwerkingsprocessen tot gevolg gehad. Het vertrouwen dat wij hadden in deze samenwerkingspartner is sterk afgenomen. Geluiden en signalen die wij ambtelijk vernemen vanuit Oostzaan en Wormerland vinden wij zeer zorgelijk. Een stap met hen vinden wij onverstandig, en zou ons in de praktijk eerder kwetsbaarder maken dan dat het de nodige kwaliteit verhoogt en de kwetsbaarheid vermindert.

De afgelopen jaren hebben wij al op verschillende terreinen samengewerkt met Waterland (o.a. inkoop en sociale zaken). Tussen september 2016 en maart 2017 hebben we de samenwerking met Waterland als leerzaam, inspirerend, zinvol en prettig ervaren. Daarom hebben we de samenwerkingsprojecten met deze twee gemeenten afgelopen maanden – waar mogelijk – voortgezet. We hebben veelal dezelfde vraagstukken en uitdagingen. Onze interne culturen verschillen, maar we zien ook veel overeenkomsten en denken dat we elkaar kunnen versterken in onze organisatie-ontwikkeling en dienstverlening, zowel lokaal als in de regio. We hebben er vertrouwen in dat intensivering van de bredere samenwerking met Waterland succesvol zal worden.

Advies 3: start projectmatige samenwerking met Edam-Volendam

Ook de samenwerking die wij sinds september 2016 met Edam-Volendam hebben gehad, projectmatig in verband van de regio Zaanstreek-Waterland, hebben wij positief ervaren. De verbinding met de hele regio kan daardoor worden verbeterd. Door de recente fusie hebben zij op een aantal terreinen een grotere behoefte aan samenwerking dan op andere terreinen.

Er zijn tempoverschillen te verwachten in een ambtelijke samenwerking met Waterland en Edam-Volendam. In Waterland kunnen we de bredere samenwerking in gang gaan zetten, terwijl we dat met Edam-Volendam op projectmatige basis kunnen gaan doen. Bij beide gemeenten proeven wij ambtelijk voldoende wil en commitment om er succesvol aan te gaan werken. Wij denken dat dit bijdraagt aan een verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners, college en raad.

Advies 4: bestuursopdracht college(s) per 1 januari 2018

Voorwaarde voor succesvolle intensivering van ambtelijke samenwerking is dat er commitment bestaat bij de colleges en hun gemeentesecretarissen. Met andere woorden: de samenwerking is vrijwillig, maar niet vrijblijvend, en vooral op basis van gelijkwaardigheid en meerwaarde. Wij stellen ons voor dat de gemeentesecretarissen een bestuursopdracht krijgen vanuit hun College. En dat er een ambtelijke regiegroep wordt gevormd bestaande uit drie gemeentesecretarissen.

Wij verzoeken het College om onze adviezen te onderschrijven en deze ook over te brengen aan de gemeenteraad. Wij verzoeken het College daarover in contact te treden met de colleges van Waterland en Edam-Volendam om de bereidheid in de Colleges daartoe te verkennen.

hoogachtend,

Gemeentesecretaris

Voorzitter Ondernemingsraad